

Nurettin ÖZDEBİR

21 Haziran 2017

Haziran Oda Meclisi Top.

*Sayın Başkan,**Değerli Meclis üyeleri, Odamızın Haziran ayı olağan meclis toplantısına hoş geldiniz diyor, hepinizi şahsım ve yönetim kurulu adına saygıyla selamlıyorum.**Değerli meclis üyeleri,**Geçtiğimiz hafta açıklanan 2017 yılının ilk çeyreği büyüme verilerine göre Türkiye yüzde 5'lik büyüme performansı yakalamıştır. Genel olarak değerlendirildiğinde bu performansta Türk özel sektörünün yanında Hükümetimiz tarafından alınan ve zamanlama olarak oldukça yerinde olan ekonomik tedbirlerin etkisi büyüktür. Genel büyüme oranının bu kadar yüksek çıkması, özellikle 2016 yılının son aylarından itibaren Türk Sanayi olarak hissettiğimiz sorunlara ve zorluklara rağmen bizlerin neleri başarabildiğini ortaya koymaktadır. Ekonomideki sıkıntılar son bulmuş değildir, kuşkusuz yapılması gereken çok şey vardır. Herşeye rağmen Türkiye ekonomisi dinamizmini ve sağlam temellerini 2017 yılının ilk çeyreğinde yine göstermiştir. Türkiye ekonomisinin ciddi bir performans göstereceğini öngören uluslararası kuruluşlar da Türkiye'ye ilişkin büyüme beklentilerini artırmak durumunda kalmışlardır. Zira OECD Türkiye için 2017 büyüme beklentisini yükseltirken; Dünya Bankası, 'Küresel Ekonomik Beklentiler (GEP)' raporunun Haziran sayısında, Türkiye'nin bu yılki büyüme beklentisini 0,5 puanlık artışla yüzde 3.5'e çıkarmıştır. Aynı raporda, Türkiye'nin büyüme beklentileri en fazla yükseltilecek ülke olduğu belirtilmektedir.**Milli geliri oluşturan faaliyetler incelendiğinde, tarım sektörünün toplam katma değerinin %3,2, sanayi sektörünün %5,3, inşaat sektörünün ise %3,7 arttığı anlaşılmaktadır. Ticaret, ulaştırma, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetlerinin toplamından oluşan hizmetler sektöründe ise artış oranı %5,2 olmuştur. Sanayi sektöründeki yükseliş, diğer sektörler ile kıyaslandığında önemli ölçüde yüksek görünmektedir. Uzun zamandır büyümeye pozitif katkı sağlamayan dış ticaret ile birlikte değerlendirildiğinde ihracata yönelik yapılan sanayi üretimindeki artışın, sanayi sektörlerinin performansında etkili olduğu söylenebilecektir. Aynı zamanda sanayinin ilk çeyrek büyüme rakamları, ekonominin öncü göstergeleri tarafından da teyit edilen büyümeyi somutlaştırmıştır. Zira sanayi üretim endeksi değeri 2017 yılının ilk üç ayında, 2016 yılına kıyasla daha yüksek görünmektedir. İlk üç aydaki Sanayi ciro endeksi değerleri incelendiğinde, geçen yıla kıyasla performans artışı göze çarpmaktadır. İlk çeyrek büyümesi bize uzun zamandır etkisini unuttuğumuz ihracatın aslında Türkiye sanayisi açısından ne derece önemli olduğunu hatırlatmıştır. Ancak tüm bu rakamların ötesinde Türkiye'nin ihracata dayalı sürdürülebilir bir büyümeyi nasıl garanti altına alacağı meselesi, şu anda yapısal olarak sorulması gereken en temel sorudur. Türk sanayisinin en önemli bu sorusu, ne yazık ki ne dünün ne de bugünün sorusu olmayı, gündemde yer etmeyi başaramamıştır. Ancak gerçek ekonomik başarının, sürdürülebilir ihracat artışının arkasında yatan temel dinamik verimliliktir. Biliyorsunuz ki, 2012 sonrası dönemde sabit sermaye yatırımlarında azalan bir trend söz konusudur. Türkiye olarak 2016 yılında ve 2017'nin ilk çeyreğinde henüz bu alanda bir ivme yakalayamadık. Ancak yapılan çalışmalar göstermiştir ki, büyüme denkleminde verimlilik bileşeninin gözardı edilmesi, yüksek yatırım oranlarının beklenen getirilerinin ortaya çıkmasına mani olmaktadır. Yani Türkiye olarak yatırım düzeyini istediğimiz kadar artırmamız dahi firma düzeyinde verimliliği artırarak çok daha yüksek büyüme oranlarını yakalama şansına sahibiz. Sanayiciler olarak bu konunun her daim bilincinde olmayız. Aynı zamanda kamu idaresinin de ilgili kamu politikalarını ve özellikle kamu destek ve hibelerini bu hedef doğrultusunda tasarlaması gerekmektedir. Türkiye olarak ne zaman ki devlet desteklerini verimlilik odaklı tasarlamaya ve vermeye başlarız, işte o zaman ekonomik anlamda çok önemli bir dönüşüm başlamış olacaktır. Ekonomideki zihniyet dönüşümünün anahtarı budur.*

Haziran Oda Meclisi Top.

2017 yılının ilk 4 ayında kesintisiz bir artış yaşanmıştır. 2014 yılından bu yana Türkiye bu performansını ilk kez göstermektedir. Büyüme rakamlarında da bunun etkisini gördük ve memnun olduğumuzu ifade ettik. Ancak değişen küresel koşullar ve konjonktür ne olursa olsun Türkiye'nin bundan minimum etkilenmesi, ihracat performansını sürdürmesi gerekmektedir. 2000'li yılların başında geliştirilen yeni ticaret teorisi, ihracatçıların artan verimliliğinin önemine vurgu yapmaktadır. Dış ticaretin maliyetli olması, rekabetçilik düzeyi ve verimliliği yüksek firmaların ihracat gerçekleştirebileceği teorisine bağlı olarak verimlilik düzeyinin firmanın ihracat performansını yönlendirdiğini ortaya koymuştur. Görüldüğü üzere, verimlilik dediğimiz konu aslında ekonominin bel kemiği olması nedeniyle her noktada karşımıza çıkmaktadır.

Değerli Meclis Üyeleri,

Son gelişmeler ışığında ülkemizin ve küresel ekonominin gidişatını şu şekilde okumak mümkün görünmektedir. Kur tarafında, FED'in atacağı adımların fiyatlanmış olması nedeniyle aşırı bir oynaklık beklenmemektedir. Ancak FED'in 4. faiz artırımına gitme olasılığının netleşmesi durumunda kurda yukarı yönlü bir hareketlilik görülebilecektir. Avrupa kanadında siyasi belirsizliklerin azalmış olması önemlidir. Çin tarafında halen istenilen büyüme oranına ulaşılmamış olması, dünya ekonomisinde ılımlı bir büyüme trendine işaret etmektedir. Katar ve Ortadoğu bölgesindeki gelişmeler, Türkiye'nin büyüme oranını derinden etkileyecek boyutta değildir. Uzun zamandır düşük seyreden petrol fiyatları döneminde bölge ile ticaret zaten vasat olarak devam etmiştir. Aynı zamanda Rusya ve AB pazarı ile, bölgedeki olası gerginlikten kaynaklanan ticaret kaybı kompanse edilebilecektir. Bu noktada ihracat açısından asıl kritik Pazar AB olup, ilk çeyrekteki gelişmeler ışığında AB pazarlarının Türkiye'nin ihracatındaki payının yeniden %50'nin üzerine çıkacağını öngörmek mümkündür. Sanayi üretimimiz Nisan ayında ciddi bir artış göstermiştir. Bir önceki aya göre %2.3 artış gösteren sanayi üretimi, ilk üç aydaki performansının ötesinde bir yükseliş göstermiştir. Bu ivmenin devam etmesi durumunda sanayi üretiminin, büyümeye ikinci çeyrekte çok daha fazla destek vereceğini söylemek mümkün görünmektedir. İşsizlik noktasında Mart ayı rakamları henüz istenilen hamlenin rakamlara yansımadığını bize söylemektedir. Mart ayında işsizlik %11.7 olarak gerçekleşmiştir. "İstihdam seferberliği" ile son açıklanan rakamlara göre bir milyon ikiyüz bin kişilik bir istihdam kapasitesi yaratılmıştır. Bu seferberlik neticesinde işsizlik oranının azalmaya başladığını TÜİK tarafından açıklanacak olan nisan ayı istihdam oranları ile birlikte görmeye başlayacağız.

Değerli Üyeler,

Geride bıraktığımız ayda Türkiye ekonomisine ilişkin iki olası kırılma iki farklı uluslararası kuruluş tarafından dile getirilmiştir. Bunlardan ilki Dünya Bankası tarafından KGF'ye ilişkin açıklamadır. Son yapılan açıklamalara göre Kredi Garanti Fonu (KGF) tarafından kefaletlerde 180 milyar liraya ulaşılmıştır. Fondan yapılan açıklamada, ekonomiyi canlandırmak ve Türkiye'nin büyümesine katkı sağlamak amacıyla hacmi 250 milyar liraya yükseltilen KGF kefaletlerinde 180 milyar lira kullanılmıştır. 20 Martta Hazine Müsteşarlığı ile imzalanan protokolle işletmelerin finansmana erişimde en büyük destekçisi haline gelen KGF, piyasada önemli bir rahatlama sağlamıştır. Şu dönemde başta ihracatçı KOBİ'ler olmak üzere kefalet sorunu yaşayan firmalarımızın finansmana erişiminde önemli bir araç haline gelmiştir. Ancak Dünya Bankası, KGF tarafından tetiklenen yapay kredi büyümesinin, bankacılık sektöründe bir takım kırılmalara sebebiyet verebileceğini belirtmiştir. Henüz KGF gelişmelerine ilişkin bir fikir sahibi değiliz. Bu modelin finans sistemi üzerinde yaratacağı etkileri orta vadede görme imkanına sahip olacağız. Uluslararası Finans Enstitüsü, "Yükselen Piyasalara Sermaye Akışları" adlı raporunun Haziran 2017 sayısını yayınladı.

Haziran Oda Meclisi Top.

Brezilya, Çin, Hindistan, Meksika, Rusya, Güney Afrika ve Türkiye'nin aralarında bulunduğu 30 ülkeyi kapsayan raporda: Sermaye akışındaki artışta Çinli otoritelerin yuanın istikrar kazanmasına yönelik çabaları, ABD'nin korumacı ticaret politikalarına yönelik endişelerin azalmasının, 2017 yılına ilişkin beklentilerin iyileşmesinde önemli rol oynadığı belirtiliyor. Ancak devamında önemli bir noktaya temas ediyor rapor: "Türkiye'nin büyüyen cari açığını finanse etmek için kısa vadeli sermaye akışlarına ihtiyaç duyması nedeniyle küresel bir satış dalgasına karşı en kırılgan bölge ülkesi Türkiye'dir". Bu yorum ile kuruluş Türkiye'nin tasarruf yetersizliğinden başlayarak büyümenin finansmanına uzanan yapısal sorununa parmak basmıştır. Ekonomik güven endeksinin mayıs ayında bir önceki aya göre %1,1 oranında artarak 99,5 değerinden 100,5 değerine yükselmesi ve bunun tüketici, hizmet sektörü, perakende ticaret sektörü ve inşaat sektörü güven endekslerindeki artışlardan kaynaklanmış olması önemlidir. Sanayi üretimindeki artış, önümüzdeki aydan itibaren işsizlik rakamlarında göreceğimiz azalma, ihracattaki toparlanma gibi unsurlar ve ekonominin öncü göstergeleri ışığında, yılın ikinci çeyreğinde ekonomik toparlanmanın hız kazandığını, faaliyetlerde artış olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Hem küresel düzlemde hem de Türkiye ekonomisi özelinde, ekonomimizi türbilansa sokacak yakın dönemde bir sorun görünmemektedir. Ekonomik temellerin sağlamlaştırılması, büyümenin kalıcı ve sürdürülebilir özellik kazanması için yapısal reform olarak adlandırılan alanlara odaklanmak ve bir an önce gerekli tedbirlerin alınması gerekmektedir. Evet geçmişte Türkiye büyüdü. Ancak bu büyümenin cari açık ile sonuçlandığı ve sonrasında para akışının kesilmesi neticesinde kurun sıçradığı, Merkez Bankasının kuru durdurmak adına faizleri yükselttiği dönemler hepimizin hatırında. Bu tecrübelerin yeniden yaşanmaması için Türkiye'nin yapısal tedbirler ışığında büyümesi gerektiğini söylüyoruz.

Değerli Meclis Üyeleri,

Birkaç noktaya daha değinerek konuşmamı bitirmek istiyorum. Hafta sonu içişleri Bakanımız Sayın Süleyman Soylu'nun davetiyle iş dünyası örgütlerinin başkanlarıyla Van'a bir ziyaret gerçekleştirdik. Bu ziyarette Van Ticaret ve Sanayi Odası ile müşterek bir toplantı gerçekleştirdik ve orada Türkiye ekonomisi ile ilgili bir sunum yapma fırsatı buldum. Ziyaretimizde Van Ticaret ve Sanayi Odası ile bir işbirliği anlaşması da imzaladık....

Değerli Meclis Üyeleri

Türkiye'nin en büyük 500 sanayi kuruluşu araştırmasında 2016 verilerine göre 29'u özel 8'i kamu olmak üzere 37 ASO üyesi yer almıştır. Bir önceki yıl listede 34 üyemiz yer almıştı. Sıralamaya giren firmalarımızı tebrik ediyorum.

Değerli meclis üyeleri,

Üretim Reform Paketi önceki akşam TBMM'de kabul edilerek yasalaştı. Cumhurbaşkanımızın onaylaması halinde yürürlüğe girecek. Bu paket için iktidar, muhalefet destek veren tüm milletvekillerimize ve hükümetimize teşekkür ediyorum. Komisyon çalışmalarının büyük bölümüne ben de katılarak görüşlerimi ifade etme imkanı buldum. Paket içinde sanayicinin önünü açacak, üzerimizdeki birçok yükü hafifletecek düzenlemeler var. Asıl önemlisi devletin sanayiciye bakışındaki zihniyet değişiyor. En büyük kazanımımız bu olacak. Bu paketin büyük bir mutabakatla kabul edilmesi de bizleri ayrıca mutlu etti.

Sözlerime burada son verirken, hepinizi saygıyla selamlıyor, Ramazan bayramınızı şimdiden kutluyorum.